

BAŞARISIZ DEVLETLER

KAVRAMLAR, NEDENLER VE SONUÇLAR

OKTAY BİNGÖL

Ankara - 2016

barış

k i t a p

© Barış Kitabevi, 2016

Tüm hakları saklıdır.

Yayıncı izni olmadan kısmen de olsa fotokopi, film, vb. elektronik ve mekanik yöntemlerle çoğaltılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez.

Kapak Tasarım - Düzenleme

Karizma Reklamcılık: 0.312 418 20 92-93

Baskı ve Cilt

BRC: 0.312 384 44 54

ISBN: 978-605-4728-83-1

Sertifika No: 16207

Genel Dağıtım

Zafer Çarşısı No: 10-11 Yenişehir – ANKARA

Tel: 0312. 435 29 69 Faks: 0312. 434 33 93

İÇİNDEKİLER

Önsöz	3
İçindekiler.....	5
Giriş	9
Birinci Bölüm: Devlet Kavramı.....	15
1.Devlet Kavramı	15
1.1.Devlet Kavramının Evrimi	15
1.2. Modern, Güçlü ve Başarılı Devlet.....	54
1.2.1. Devletin Asli Kaynağı: Meşruiyet.....	60
1.2.2. Devlet ve Kurumsal Kapasite.....	66
1.2.3. Devlet, Otorite ve Egemenlik.....	68
1.2.4. Güçlü ve Başarılı Devletin Özellikleri.....	69
İkinci Bölüm: Devletin Krizi-Kırılganlık, Başarısızlık ve Çöküş	73
2. Devletin Krizi: Kırılganlık, Başarısızlık ve Çöküş	73
2.1. Terim Sorunu ve Kırılganlık.....	73
2.2.Kırılganlıkla İlgili Terimler Yelpazesi.....	79
2.2.1.Zayıf Devletler-Kriz Devletleri.....	79
2.2.2.Başarısız Devletler	81
2.2.3.Çökmüş Devletler.....	82
Üçüncü Bölüm: Devletlerin Başarısızlıklarının Nedenleri.....	85
3.Devletlerin Başarısızlıklarının Nedenleri.....	85
3.1.Temel Nedenler	87
3.1.1. Uluslararası ve Yapısal Nedenler	87
3.1.1.1. Kapitalist Ekonomik Sistem: Bağımlılık ve Az Gelişmişlik Sarmalında Başarısız Devletler.....	87
3.1.1.2. Uluslararası ve Bölgesel Güç Dengelerinde Değişim ve Rekabet ..	90
3.1.1.3. Sömürgeciliğin Tasfiyesi ve Mirası.....	93
3.1.1.4. Soğuk Savaş ve Sonrası.....	96

3.1.1.5. Küreselleşme ve Devletlerin Başarısızlığı	100
3.1.1.6. Coğrafya ve ‘Kötü’ Komşular	106
3.1.1.7. Uluslararası Toplum Tarafından Tanınmama: Sözde Devlet Olgusu.....	111
3.1.2. Siyasi ve Kurumsal Nedenler	122
3.1.2.1. Patrimonyalizm-Yeni Patrimonyalizm	122
3.1.2.1.1. Patrimonyalizm, Siyasi Kayırmacılık ve Siyasi Himayecilik	126
3.1.2.1.2. Devletin Yeni-Patrimonyal Yapısını Ölçme	129
3.1.2.2. Devletin Hatalı Tasarımı: Dışarıdan Dayatılan Başkanlık Sistemleri.....	131
3.1.2.3. Kurumsal Yapı Sorunları: Şişme, Hantallık, Şatafat ve Maliyet...	138
3.1.2.4. Kötü Yönetim ve Kötü Yöneticiler	144
3.1.3. Toplumsal Nedenler	148
3.1.3.1. Devlet ve Sosyal Sermaye.....	149
3.1.3.2. Toplumsal Eşitsizlikler	150
3.1.3.3.Rantiyeci Toplum-Rantiyeci Devlet.....	155
3.1.3.3.1.Rant Yaratan Enerji Kaynakları ve Madenler.....	156
3.1.3.3.2.Stratejik Konum Rantı.....	157
3.1.3.3.3.Rant Olarak Yurt Dışında Çalışan İşçilerin Birikimleri	160
3.1.3.3.4.Rant Kollama Kültürü	161
3.1.3.3.5.Rantiyeci Devlet.....	165
3.1.3.3.6.Klasik Rantiyeci Devletin Dönüşümü: Modern Rantiyeci Devletler	170
3.1.3.3.7.Post Modern Rantiyeci Devletler	174
3.2. İkincil Nedenler.....	180
3.2.1. Doğal Kaynaklar ve Başarısızlık.....	180
3.2.2. Nüfus Artışı, Çarpık Kentleşme	183
3.2.3. Uluslararası Kuruluşların Başarısızlığa Etkileri.....	186
3.2.4. Küresel İklim Değişikliği	188

Dördüncü Bölüm: Devletlerin Başarısızlıklarının Sonuçları	193
4. Devletlerin Başarısızlığının Sonuçları	193
4.1. Bireysel ve Aile Düzeyindeki Sonuçlar	195
4. 1.1. Aile Yapısının Bozulması	196
4.1.2. Açlık, Sağlık Sorunları ve Salgın Hastalıklar.....	200
4.1.3. Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadına Karşı Şiddet	202
4.2. Kitlesele Göçler: Mülteciler ve Uzun Dönemli Mültecilik.....	203
4.3. Çatışma ve Şiddet.....	218
4.3.1.Çatışma Ekonomisi: Savaş Ağaları ve Uyuşturucu Baronları.....	222
4.4. Başarısız Devletlerde Otorite Parçalanması: Derin Devlet, Paralel Devlet, Gölge Devlet.....	229
4.4.1. Derin Devlet	231
4.4.2. Paralel Devlet	237
4.4.3. Gölge Devlet	240
4.5. Başarısız Devletler ve Hırsızların Yönetimi (Kleptokrasi)	241
4.5.1. Mobutu ve Kongo Örneği	247
4.5.2. Trujillo ve Dominik Cumhuriyeti Örneği.....	249
4.6. Yönetilemeyen Bölgeler: Kara Delikler.....	253
4.7. Uluslararası Terörizm ve Başarısız Devletler.....	261
4.8. Kaçakçılık ve Yolsuzluk.....	264
4.9. Kitle İmha Silahlarının ve Konvansiyonel Silahların Kaçakçılığı	266
4.10. Dünyadan Yalıtılma: Haydut Devlet (Rouge state) Suçlaması	269
Beşinci Bölüm: Başarısızlığın Ölçülmesi	279
5. Başarısızlığın Ölçülmesi	279
Sonuç	289
EK-1: Başarısız Devletler Kapsamında Kullanılan Kavramlar.....	297
Kaynakça.....	315